

Universitätsbibliothek Wuppertal

Joannis Tortelii Aretini de orthographia tractatus

Johannes <Tortellius>

Impressum Venetiis, Ab i[n]carnatione Domini. M.cccccc.iiii. Die
uero. xx. mensis Maii.

Widmungsbrief

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-488](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-488)

Pirrhus Pincius Mantuanus Magnifico ac equiti Splendissimo Francisco
Capello patritio ueneto Salutem, D.

Cælestis (ut ita loquar) fuit ingenii qui perutilem imprimendi artem excogitauit. Verum Franciscæ Eques splendissime quæ cum illo innata erat cū eo pariter oīno defecit diligētia: nam praua adeo iua-
luit cōsuetudo: ut ob impressorum negligentia ac imperitiam mēdosi codices & deprauati oēs reperi-
antur. Ideo plærīg studiosissimi iuuenes qui in Ioannis Tortelii lectione assidui erant me conuenere:
Exorantes ut uellem huic operi succurrere: quod in tenebris uilescere iam cæperat: multa in lituris po-
tius q̄ studio digna inter studendū sibi occurrisse aiebant. Itaq; hoc onus iūto mihi imposuere: quod
quidē humeris nostris satis impar ne assumerē diu retractaui. Cū at per beniuolentiæ nostræ uim ob-
testari non desinerēt arbitratus sum p̄fecto benignissime eques hoc exinde mihi fore dedecori: eos q̄
plurimum de me bene meriti erant: totiens a me repulsam pati: ne me fortasse laborē subterfugere pu-
tarent. Ex quo nō potui nō illis auscultare (tamet si me graui mole deprimi norā) Tum ut illis q̄ olim
cōmilitones nostri sub eodē p̄ceptore commerebāt p̄gratum facerē: tum ne apud liuidulos q̄ doctoz
nomen nunq̄ desinunt detractare is falso aduersa laboraret fama. lam enim nō deerant q̄ Ioānem Tor-
telium uig; sane eruditū ac de Romana lingua benemeritū uitio dānarent: q̄ si ipse plærīg in locis de-
fecisset: q̄ aut huic prouintia Idoneus sim: hoc minime ausim affirmare: sed quoquo mō sit: ubi me
obtusum sensero: doctoz iudiciū cōsulā. At imprimis Antoniū meū Mācinellū q̄ superiori anno ro-
mæ poelim publico profitebaf. Cuius ingenii q̄ta sit hubertas: oibus pallam est: palā oibus iquā ē quā
ta sit illius interpretandis auctoribus facultas: facile etenim ex sententiis obstrusum sensum eruit ar-
canāq; auctoz mentem ingenii p̄spicuitate penetrat. Et quod aliis durum uidet facile elicit. Nā i satyra
Iuuenalis ac maronis Georgica cōmētarium nuperrime sed acutissime edidit tutius putauit sero fœ-
tum emittere q̄ accelerando abortiuū parere. Cū igitur Magnifice eques hanc mihi ipsi puiciā assum-
pserit. Cui possem hosce labores meos dedicare dignior q̄ tu occurrit nemo. Tum q̄ noueram te beni-
gnissimū studioz cultorem quē capit iucunda litteraz delectatio: Tū q̄ liberalissimū ac mitissimo i-
genio natū eē nō ignorabā q̄ Cæsarea manu ac frōte hōca me munusculum gratis acciperes. Sed si oia
a teneris licet perspicere: tua p̄ annos studia uariis disciplinis diuisa fuisse comperimus: A puero mores
cōparasti tua. Nāq; idoles fuit adeo præclaris moribus ingenua ac optimis institutis p̄dita: ut quēq; tāq̄
uirtute tua coactum ad beniuolentiā attraheres liceat nūc Ciceronianū illud itueri: quo satis cōstat: ni-
hil eē quod magis hoies ad amādū alliceat q̄ uirtus. Post adultū uero tps mercē foelicissime negotiatus
es: Virili at ætate ac matura p̄uectus litteris op̄rā accuratissime ip̄didisti. Q̄ p̄ Herculē tibi non parū
conducat imo summope tibi pro futurum licet uaticinari qd̄ n̄ p̄ciosius: qd̄ amabilius: qd̄ deniq; uti-
lius: Et quis eēt circa maiora reip̄u. negocia assidue uerferis: tamen q̄cqd̄ ocii sup̄lucrarū q̄as illud idē li-
bētius i litterali studio cōteris. Efficit q̄dem uirtus tua: ut iuuenis adhuc reip̄ administrationi p̄sto eē
iciperes: sed illud ip̄rimis memorabile fuit q̄ cū q̄ntum pene ac uicesimū annū ageres: electus es ad il-
lustrissimum austria archiducē orator. Nec multo post eēt procedēte tpe cum esset Cæsar romanoz
īperator in Italiam p̄fectus: Te quoq; tunc legationis officio functū eē latet neminē nec non in pluri-
bus Italia locis: Hoc idem sortitus es: tum apud Celebrē mantuanū marchionē ac Farariensem ducē.
Tum apud alios. Quas ob res tuū nomen late propagaisti. Siquidem ex is nisi uictor & donatus obisti.
Omitto aut cōsiliū grauitatē: decorā eloqui cum uenustate grauitatē: quæ oīno tāti ē: ut futuz sperē:
te i tam celeberrime urbis senatu (Salua oīum reuerētia) iter primos gradum obtinere. Ideo desertissi-
me eques: qd̄ quū te apud regē in gallia legatū gesseras: tua tunc ualuerit faciūdia oibus clarum ē. Eo. n̄
tunc ex omni natione urbium primates cōfluxerant: ut q̄ Britannia regis filiam oīum formosissimā
magno cum apparatu i matrimoniū sibi collocauerat Serenissimi Galloz regis nuptias cū celebrarēt.
Demosthenis Hercle Cicerōis messallæ ac oīum q̄ olim fama excellere gloria p̄stas. Adde q̄ summa
fide & sincera de rebus publicis curā geris. Nec mirum tamē: Cōstat. n̄ familiā tuā a q̄ ueluti ex huber-
rimo solo admirādi fructus emergūt: semp̄ reip̄. fuisse ornāmēto: Sed quo deuehar ip̄rudēs nō aduer-
to: nō historiaz scriptor sum sed epistola: i qua res oēs quas possim p̄clare gesseris complecti nequeūt.
His igit animaduersis: merito tibi uigilias meas dicaui: ex quo pro ingenii mei imbecillitate mihi mā-
data studebo exeq; nō ut ignorē meum ab extremis rogi flammis nomē in tactū posse euolare: immo
plusculū laboris q̄ gloria adeptuz non me p̄terit. Veg; ne semper elanguescere crederemur. hisce uigi-
liis insuadesse non poterit hercle i honestū uideri: non meū est qd̄ aliog; lucubrationibus isidiari atq;
insula temeritate quod alienū ē mihi ipsi uēdicare nec (ut ita dicam) rationē meam fucatā reddere: sed
proprio Marte: si qd̄ est succi excudimus: Satius semper putauī circa hoc iuuetutis æuū cōterere q̄ ocio
ac situ ingenium mariscere. Cur igit dānari debeā: Sed uideāt aliq; ne credāt me somniasse: si iuenerint di-
ctōes aliog; scribēdas: uel si cū potius uoluerit quorūdā aliog; snia stipulari: q̄ de orthographia aut
grāmatica tradiderūt: ne dicāt me q̄piā ignotū silētio p̄terisse. Quonia q̄cqd̄ hunc sensisse cognoue-
ro illud idem potius asserā: q̄ imutare audeā. Impressoriaz arris errores recognoscere p̄fessus sum non
auctoris quem tamen cenfeo alias optime recognitum: ac supremam manum ad unguem p̄fessum.
Satis igitur erit me emendatissimum exemplar impressoribus dedisse, quod si decus euenierit: nō mi-
hi: sed ipsi ascribatur: quos manuum celeritate falli sæpe uidimus. Itaq; splendissime eques quod or-
natissime iuuenes a me plærūq; efflagitarunt: te duce sedulo auspicabor.